

Posudek oponenta

Analyza zobrazování ukrajinských žen v prvních měsících po ruské invazi na Ukrajinu

Diplomová práce, Praha 2023

Vypracovala: Mgr. Tereza Vlčková

Vedoucí práce: Ing. Petr Pavlík, Ph.D.

Tato práce analyzuje mediální reprezentaci ukrajinských žen v prvních měsících po invazi na Ukrajinu. Práce se zaměřuje na kombinaci kvantitativních a kvalitativních metod pro analýzu velkého objemu obsahu na téma žen a jejich reprezentace v kontextu války. Věřím, že se jedná o originální téma a hlavní předností práce je její zaměření na dosud málo prozkoumaná data. Myslím si však, že její potenciál podkopává podstatné nedostatky v teoretické, metodologické a empirické části. Práce má sice dobře vystavěnou strukturu s jasně ohraničenými teoretickými, metodologickými a empirickými kapitolami, samotný obsah těchto částí je nicméně mnohem méně přehledný.

Zaznamenala jsem, že již anotace ne zcela vystihuje strukturu a obsah jednotlivých kapitol. Například věta "V teoretické části se proto práce zabývá konstrukcí genderových rolí ve válečných konfliktech a rovněž sexualizovaným násilím, jakožto i ruskou invazí na Ukrajinu." není zcela přesná, jelikož se invazi autorka věnuje v jiné kapitole. Práce obsahuje několika podobných nepřesností a celkem si myslím, že by práci přispěla pečlivější stylistická a formální úprava.

Rozsah pokrytých témat v teoretické kapitole působí příliš široce a nesoustředěně, z těchto důvodů zůstává představení různých pojmů a rámců poměrně povrchní a fragmentované. Myslím si, že autorka se naopak měla více zaměřit a rozšířit část věnovanou přehledu literatury, kriticky se zabývat zmíněnými příspěvky a představit vlastní argumentaci a teoretický přístup ve vztahu k nim.

Podle mého názoru mohla být část o původu konfliktu zcela vypuštěna. Vzhledem k historické a geopolitické komplexitě v regionu působí vysvětlování počátků invaze větou „Prvním z milníků, které vedly k současné válce, je takzvaný Euromajdan“ (s. 18) poměrně reduktivně a povrchně.

V metodologické části autorka podává dlouhé definice několika metod a pojmů a v mnoha případech zůstává jejich význam pro tuto práci nejasný. Navíc se domnívám, že řada zmíněných pojmů patří spíše do teoretické části (intersekcionalita, ideologie apod.). Podkapitoly této části se opět jeví jako značně roztržité a souvislost mezi nimi zůstává nejasná. Vítám diskusi o pozicionalitě, nicméně autorka zde především vysvětluje, proč si toto téma vybrala, a opomíjí, jak může její práce novinářky zasahovat do interpretace zjištění, což je při diskusi o pozicionalitě stěžejní aspekt. U obhajoby by to mohla více rozvést.

Důležitější je, že si nejsem jistá, zda cíle této práce, jak jsou například prezentovány v abstraktu, vyžadují tak složitou kombinaci výzkumných metod. Domnívám se, že by tato práce působila mnohem konsolidovaněji, kdyby si autorka vybrala a zaměřila se pouze na jeden metodologický přístup a rozvedla jeho relevanci a aplikaci.

Uvítala bych také kritičtější zhodnocení těchto metod, jasnější vysvětlení, proč byly zvoleny, jak se vzájemně doplňují, proč bylo nutné je kombinovat. Případně by autorka mohla poskytnout jasnější vysvětlení při obhajobě.

Nejasný účel kombinace několika metod má za následek poměrně nepřehlednou analytickou část. U kvantitativní analýzy není jasné, kolik článků bylo nakonec vybráno a analyzováno. Není také jasné, na základě čeho byly hypotézy přijaty nebo zamítnuty. Závěry kvantitativních analýz připomínají spíše přístup kvalitativní obsahové analýzy.

Stejně tak zůstává nejasný přístup k diskurzivní analýze. Na základě čeho byly analyzované články vybrány? Jak tato zjištění doplňují nebo jdou proti zjištěním předchozí metody? Diskurzivní analýza je vcelku dobře napsaná a po dalším rozpracování by mohla být dostačující pro empirický základ práce.

Ačkoli tato práce zpracovává dobře zvolené téma a autorka v diskurzivní analýze zjevně dospěla k zajímavým zjištěním, práce jako celek zůstává nedotažená a poměrně nepřehledná.

Navrhuji hodnocení „dobře“.

Olga Gheorghiev, Ph.D.